

ปัจจัยทำนายนการฟื้นตัวในผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง

ศราวดี สีถาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยทำนายการฟื้นตัวในผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง

FACTORS PREDICTING RECOVERY IN PATIENTS POST ABDOMINAL SURGERY

สรารุณี สีถาน 5437274 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : เกศรินทร์ อูทธิยะประสิทธิ์, Ph.D. (NURSING), ทิพา ต่อสกุลแก้ว, ประ.ด. (ประสาทวิทยาศาสตร์), ธวัชชัย อัครวิพุธ, พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายของภาวะโภชนาการก่อนการผ่าตัด ความวิตกกังวลก่อนการผ่าตัด และภาวะโรคร่วม ต่อการฟื้นตัวของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ และโรงพยาบาลระดับทั่วไป ในจังหวัดสระบุรี และจังหวัดลพบุรี จำนวน 85 ราย ที่มีคุณสมบัติ คือ ได้รับการผ่าตัดผ่านผนังหน้าท้อง กล้ามเนื้อ หน้าท้อง และเยื่อช่องท้อง ซึ่งได้รับยาระงับความรู้สึกแบบทั่วร่างกาย หรือเป็นการได้รับยาระงับความรู้สึกร่วมกันทั้งแบบทั่วร่างกายและแบบเฉพาะส่วน โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล การเจ็บป่วย และการรักษาแบบประเมินภาวะโภชนาการ แบบสอบถามระดับความวิตกกังวล ขณะเผชิญ แบบประเมินภาวะโรคร่วมชาร์ลสัน และแบบประเมินการฟื้นตัวหลังผ่าตัดช่องท้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 45.8 ปี (S.D. = 10.5) มีภาวะโภชนาการก่อนการผ่าตัดเฉลี่ย 15.7 คะแนน (S.D. = 13.5) ความวิตกกังวลก่อนการผ่าตัดเฉลี่ย 67.2 คะแนน (S.D. = 4.5) และมีภาวะโรคร่วมเฉลี่ย 1.1 คะแนน (S.D. = 1.6) โดยโรคร่วมที่พบมากที่สุด คือ โรคเบาหวาน และโรคกระเพาะ ตามลำดับ ภาวะโภชนาการก่อนการผ่าตัด ความวิตกกังวลก่อนการผ่าตัด และภาวะโรคร่วมมีความสัมพันธ์ทางลบกับการฟื้นตัวหลังผ่าตัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.798$; $p < .01$, $r = -.321$; $p < .01$, $r = -.799$; $p < .01$ ตามลำดับ) และภาวะโภชนาการก่อนการผ่าตัด ความวิตกกังวลก่อนการผ่าตัด และภาวะโรคร่วมสามารถร่วมกันทำนายการฟื้นตัวหลังผ่าตัดช่องท้องได้ร้อยละ 74.60 ($R^2 = .746$; $p < .05$) จากผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยเหล่านี้สามารถทำนายการฟื้นตัวในผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้องได้ ดังนั้นพยาบาลประจำหอผู้ป่วยศัลยกรรมควรคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้เป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีการฟื้นตัวหลังผ่าตัดที่ดี และมีความพร้อมในการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลในระยะเวลาที่เหมาะสม

คำสำคัญ : การฟื้นตัว / การผ่าตัดช่องท้องที่ไม่ได้เกิดจากอุบัติเหตุ / ภาวะโภชนาการก่อนการผ่าตัด / ภาวะโรคร่วม / ความวิตกกังวลก่อนการผ่าตัด

FACTORS PREDICTING RECOVERY IN PATIENTS POST ABDOMINAL SURGERY

SARAWUT SRITAN 5437274 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KETSARIN UTRİYAPRASIT, Ph.D. (NURSING), TIPA TOSKULKAO, Ph.D. (NEUROSCIENCE), THAWATCHAI AKARAVIPUTH, M.D.

ABSTRACT

The present study aimed at investigating the predictive power of preoperative nutrition status, preoperative anxiety, and co-morbidity to predict recovery in patients undergoing abdominal surgery. The study sample consisted of 85 patients undergoing abdominal surgery at a tertiary hospital and a general hospital in Saraburi and Lopburi Provinces. The inclusion criteria included the following: they underwent abdominal surgery involving their abdominal wall, muscles, abdomen, and peritoneum and they received general anesthesia or general with local anesthesia. The instruments used in data collection included the demographic characteristics, illness, and treatment questionnaire, the nutrition status assessment scale, the anxiety questionnaire, the Charleson' co-morbidity scale, and the postoperative recovery after abdominal surgery assessment scale. Multiple regression analysis was used in the data analysis.

The study findings showed that the mean age of the subjects was 45.8 years (SD = 10.5). Their mean scores of preoperative nutrition status was equal to 15.7 points (SD = 13.5), their preoperative anxiety was 67.2 point (SD = 4.5), and their co-morbidity was 1.1 point (SD = 1.6). The most commonly found co-morbidity was diabetes mellitus, followed by cancer. In addition, preoperative nutrition status, preoperative anxiety, and co-morbidity were negatively related to postoperative recovery with statistical significance ($r = -0.798$, $p < 0.01$; $r = -0.321$, $p < 0.01$; and $r = -0.799$, $p < 0.01$, respectively). Also, preoperative nutrition status, preoperative anxiety, and co-morbidity could predict recovery in patients undergoing abdominal surgery with statistical significance by 74.60% ($R^2 = 0.746$; $p < 0.05$). The findings of the present study showed that these factors could predict recovery in patients undergoing abdominal surgery. For this reason, nurses working at a surgical ward should take these factors into consideration to promote patients' good recovery and readiness for hospital discharge within an appropriate time.

KEY WORDS: RECOVERY / NON-ACCIDENTAL ABDOMINAL SURGERY /

PREOPERATIVE NUTRITION STATUS / PREOPERATIVE ANXIETY /

CO-MORBIDITY

160 pages